

Tampereen kaupungin osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelma

Lilli Siikasmaa, Lotta Harsunen ja Susanna Lundström
2023

Sisälllys

- **Johdanto – Asukkaat ovat demokraattisen ja kestävän kaupungin keskiössä**
 - Visio
 - Toimintaa ohjaavat periaatteet
 - Osallisuustyötä ohjaavat lait
- **Osallisuus ja yhteisöllisyys**
 - Käsitteenmäärittely
- **Osallisuustyö Tampereella – nykytila ja kehittämistarpeet**
 - Osallisuustyön arviointi
 - Haasteet
- **Suuntaviivoja osallisuustyön kehittämiseksi**
 - Kehittämisen painopisteet ja tavoitteet
 - Kaupunkitasoiset toimenpiteet
- **Osallisuustyön johtaminen ja organisoituminen**
 - Organisoitumis- ja johtamismalli
 - Tuki osallisuustyölle ja keskitetyn osallisuustyön tehtävät
 - Suunnitelmatyö palvelualueilla

Kuva: Jarno Koskinen

Johdanto

Kaupunki on olemassa asukkaitaan varten. Asukkailla ja yhteisöillä on tarve ja oikeus tulla kuulluksi ja vaikuttaa itselleen tärkeisiin asioihin.

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen ovat kaupungin perustehtäviä.

Tampereen kaupungin osallisuus- ja yhteisöllisyystyön visio on, että jokainen tamperelainen saa äänensä kuuluviin ja löytää oman tapansa vaikuttaa yhteiseen kaupunkiin. Tampereella on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen toimintaan ja jokainen voi tuntea kuuluvansa johonkin yhteisöön. Asukaslähtöisyys ohjaa kaikkea kaupungin tekemistä.

Saavuttaaksemme visiomme meidän tulee:

- Vahvistaa osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia
- Tukea yhteisölähtöistä toimintaa ja toimia yhteisöjen luotettavana kumppanina
- Kehittää osaamista ja johtamista osallisuustyön valtavirtaistamiseksi

Tässä osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelmassa asetetaan tavoitteet ja toimenpiteet, joilla edistetään osallisuutta ja yhteisöllisyyttä Tampereen kaupungissa seuraavien vuosien aikana. Suunnitelman avulla ohjataan ja kehitetään kaupungin osallisuustyötä.

Kuva: Visit Tampere / Laura Vanzo

Tekevät yhteisöt yksi strategian painopisteestä

Tekevät yhteisöt

Tampere näyttää suuntaa tulevaisuuden yhteisöllisyyteen. Tampereen moninaiset yhteisöt ja yritykset ruokkivat hyvinvointia, luovuutta ja innovatiivisuutta. Yhdessä teemme parempaa huomista.

Tampereen strategia 2030 Tekemisen kaupunki antaa vankan tuen osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämiseksi. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen on yksi strategian painopisteistä.

Valtuustokauden (2021–2025) osallisuuden ja yhteisöllisyyden tavoitteet:

- Osallisuus on vahvistunut
- Yhteisöllinen toiminta on lisääntynyt ja yksinäisyys vähentynyt

Strategian tavoitteita tarkennetaan ja konkretisoidaan osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelmalla. Osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelma on Tampereen kaupungin strategiaa tarkentava erillisohjelma. Suunnitelman päivittämistä arvioidaan uuden strategian valmistelun yhteydessä.

Asukkaat ovat demokraattisen ja kestävä kaupungin keskiössä

Osallistuminen ja yhdessä tekeminen parantavat kokemusta osallisuudesta ja vähentävät yksinäisyyttä.

Kun asukkaat osallistuvat, he saavat samalla tietoa kaupungin toiminnasta.

Eri asukasryhmät saavat osallistumisen kautta äänensä kuuluviin.

Nostoja osallisuuskyselystä ja johdon työpajoista 2022–2023

Kaupungilla on keskeinen rooli demokratian edistämässä. Kaupunki tarjoaa asukkailleen mahdollisuuden osallistua lähiympäristön kehittämiseen ja paikallisyhteisöjen asioista päättämiseen. Suorat osallistumis- ja vaikuttamistavat täydentävät edustuksellista demokratiaa ja ovat keskeinen tapa vahvistaa yhteisöllisyyttä sekä asukkaiden luottamusta kaupunkia kohtaan.

Asukkaiden osallistuminen lisää päätöksenteon laatua ja hyväksyttävyyttä sekä luottamusta kaupunkia kohtaan. Osallistuminen antaa omistajuutta asukkaille: asiat koetaan yhteisiksi ja niihin halutaan sitoutua. Asukkailta saatava tieto auttaa kehittämään kaupungin toimintaa ja palveluita. Palveluiden käytettävyyden ja toiminnallisuuden arviointi yhdessä asukkaiden kanssa synnyttää tehokkaampia palveluja.

Osallisuuden edistäminen lisää asukkaiden luottamusta kaupunkiin ja toisiinsa. Se vahvistaa asukkaiden tunnetta yhteenkuuluvuudesta ja lisää yhdessä tekemistä. Osallisuuden edistäminen on myös keino edistää kestäväää kehitystä. Erityisesti sosiaalisen kestävyuden edistäminen kaupungissa vaatii asukkaiden osallistumista, vaikuttamista ja yhteisöllisyyttä.

Asukkaiden kokemus osallisuudesta voi toteutua monella tavalla: asukas voi olla tyytyväinen saadessaan tietoa kaupungin toiminnasta, kun taas toinen haluaa olla tiiviimmin mukana käyttämänsä palvelun kehittämisessä tai osallistua itse päätöksentekoon. Erilaisilla osallistumisen tavoilla ja niitä aktiivisesti kehittämällä kaupunki voi tarjota erilaisille ihmisille sopivia tapoja osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin.

Lainsäädännöstä tukea osallisuustyölle

Suomen perustuslain 14 § säädetään kansalaisten vaali- ja osallistumisoikeudet. Perustuslain mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon.

Kuntalaki velvoittaa kuntia kuulemaan ja osallistamaan kuntalaisia heitä itseään koskevissa päätöksissä. Kuntalaissa (410/2015) säädetään:

- Kenellä on äänioikeus kuntavaaleissa ja kunnallisessa kansanäänestyksessä
- Kuka voi tehdä erilaisia aloitteita, miten aloitteita tehdään ja miten niitä käsitellään (kunnallinen kansanäänestys, kansanäänestysaloite)
- Kolmesta vaikuttajaryhmästä (nuorisovaltuusto, vanhus- ja vammaisneuvosto)
- Miten kunnan on viestittävä kuntalaisille
- Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä

Kuntalain 22 §:ssä on esitetty esimerkkejä tavoista, joilla asukkaiden osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää.

Osallistumisoikeuksista säädetään lisäksi useissa **muissa laeissa**:

- Maankäyttö- ja rakennuslaki
- Kirjastolaki
- Terveystieteiden laki
- Liikuntalaki
- Nuorisolaki
- Laki kuntien kulttuuritoiminnasta

Kuva: Visit Tampere / Laura Vanzo

Toimintaa ohjaavat periaatteet

Tampereen kaupungin eettiset toimintaperiaatteet:

- Toimimme avoimesti ja läpinäkyvästi.
- Edistämme toiminnassamme oikeudenmukaisuutta ja yhdenvertaisuutta.
- Käyttydymme kunnioittavasti ja pidämme huolta toisistamme.
- Noudatamme hyvän hallinnon ja johtamisen periaatteita.

Kaupunginlaajuiset asukasosallisuuden liittyvät periaatteet täydentävät eettisiä periaatteita:

- Toimimme aidossa ja avoimessa vuorovaikutuksessa asukkaiden ja yhteisöjen kanssa.
- Otamme asukkaat mukaan yhteisen kaupungin kehittämiseen ja tarjoamme monipuolisia vaikuttamisen mahdollisuuksia.
- Mahdollistamme omaehtoista toimintaa ja tuomme asukkaita yhteen.

Kuva: Visit Tampere / Laura Vanzo

Osallisuus näkyy monissa suunnitelmissa

Osallisuutta voidaan edistää kaupungin eri suunnitelmilla ja ohjelmilla. Asukkaita ja yhteisöjä tarvitaan mukaan yhteisen kaupungin kehittämiseen ja toimintakulttuurin muutokseen. Esimerkkejä siitä, miten osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen näkyy kaupungin suunnitelmissa:

- Tampereen kaupungin **hyvinvointisuunnitelmassa 2022–2025** asetetaan toimenpiteitä kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelma syventää hyvinvointisuunnitelmaa erityisesti osa-alueilla, jotka käsittelevät asukkaiden äänen saamista kuuluville sekä sosiaalisia suhteita.
- **Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa 2023–2025** on yhtymäkohtia osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelmaan mm. esteettömyyden, saavutettavuuden ja yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien edistämisen näkökulmasta.
- Varhaiskasvatuksen yksiköiden, peruskoulujen sekä toisen asteen oppilaitosten **opetussuunnitelmissa** edistetään osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.
- **Hiilineutraaleja tekoja -kehitysohjelma** ja **Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartta** asettavat toimenpiteitä ilmastonmuutoksen hillintään, varautumiseen ja sopeutumiseen. Toimintakulttuurin muutosta edistetään yhdessä asukkaiden, yritysten, yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa.
- **Tampereen kaupungin kulttuuristrategia 2030** ja **Tapatumatoiminnan suuntaviivat** vahvistavat asukkaiden ja yhteisöjen toimintamahdollisuuksia.
- **Arkkitehtuuriohjelma** sisältää arkkitehtuuria koskevat tavoitteet, joilla ohjataan rakennetun ympäristön laatua. Yhteisöllisyys, osallistuminen ja vuorovaikutus ovat ohjelman keskeisiä teemoja.
- **Digikehittämisen tiekartta 2023–2025** ohjaa kaupungin digi- ja it-kehittämistä. Osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelma kytkeytyy erityisesti osaksi digitaalisen asioinnin kehittämisteemaa.
- **Kansainvälisen osaamisen ja maahanmuuton strateginen ohjelma 2019–2024** keskittyy maahanmuuttajien ja ulkomaalaistaustaisten osallisuuteen ja kiinnittymiseen seudulle ja sen yhteisöihin.
- Asukaslähtöinen ja osallisuutta edistävä toimintatapa on osa **Tampereen kaupungin asunto- ja maapolitiikan linjauksia 2022–2025**.
- Myös **luonnon monimuotoisuusohjelmassa 2021–2030** otetaan huomioon asukkaiden ja yhteisöjen osallisuus.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Käsitteet

Mitä osallisuudella tarkoitetaan?

Osallisuus

Osallisuus voidaan määritellä näkökulmasta riippuen monin eri tavoin. Osallisuuden erilaisia ulottuvuuksia ovat osallisuus omassa elämässä, osallisuus yhteisestä hyvästä sekä osallisuus yhteisöissä ja vaikuttamisen prosesseissa.

Tässä suunnitelmassa keskitytään osallisuuteen yhteisöissä ja vaikuttamisen prosesseissa.

Osallisuus on tunnetta siitä, että kuuluu johonkin ryhmään tai yhteisöön. Erilaisia yhteisöjä voivat olla esimerkiksi järjestöt, yritykset tai harrastusryhmät.

Osallisuus on myös tietoisuutta siitä, että voi vaikuttaa asioihin ja tulee kuulluksi. Siihen liittyy myös mahdollisuus saada tukea vaikuttamiseen.

Osallistuminen ja yhteisöllisyys

Osallistuminen on aktiivista toimintaa, jonka taustalla on usein halu vaikuttaa johonkin itselle tärkeään asiaan. Yhteisöllisyys on yhdessä tekemistä, muiden kohtaamista ja kuulumisen tunnetta.

Osallistuminen ja yhteisöllisyys linkittyvät toisiinsa. Osallistuminen voi vahvistaa ihmisten tunnetta yhteenkuuluvuudesta. Vastavuoroisesti yhteenkuuluvuuden tunne edistää halua osallistua ja vaikuttaa tärkeiksi koettuihin asioihin.

Osallistuminen ja yhteisöllisyys tukevat demokraattista elämäntapaa ja ehkäisevät yksinäisyyttä ja polarisaatiota.

Kuva: Visit Tampere / Laura Vanzo

Osallisuustyö

Osallisuuden vahvistamiseen tähtävää työtä sanotaan **osallisuustyöksi**.

Asukasosallisuutta edistetään monenlaisilla tavoilla monissa kaupungin eri toiminnoissa. Osallisuustyö voi olla arkipäiväisiä kohtaamisia, vuorovaikutusta, asukkaiden ja asiakkaiden luokse menemistä ja heidän ajatustensa kuuntelemista. Järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö ja asukkaiden omaehtoisen toiminnan tukeminen ovat väyliä tavoittaa myös hiljaisia ryhmiä sekä tukea yhteisöllisyyttä kaupungissa.

Osallisuustyö on myös asukkaiden mukaan ottamista hallinnollisiin prosesseihin ja palveluiden kehittämiseen. Kaupungin kehittäminen yhdessä asukkaiden kanssa tapahtuu esimerkiksi kaavakuulemisten, palautteiden ja vaikutusten ennakoarviointien kautta.

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen edellyttää kaupungin organisaation toimintakulttuurin kehittämistä. Osallisuuden edistämisen pitäisi olla osa kaikkea kaupungin tekemistä.

<p>Arkipäiväinen osallistuminen ja vaikuttaminen erilaisissa kohtaamisissa</p>	<p>Osallistuminen kaupungin suunnitteluun, hallinnollisiin prosesseihin ja palveluiden kehittämiseen</p>	<p>Edustuksellinen osallistuminen</p>
<p><i>Esimerkiksi vuorovaikutustilanteet palveluissa, kouluissa ja päiväkodeissa</i></p>	<p><i>Esimerkiksi osallistuminen kaavakuulemisiin, vastaaminen kyselyihin tai osallistuvaan budjettiin</i></p>	<p><i>Esimerkiksi kuntavaaleissa äänestäminen ja asettuminen ehdolle</i></p>

Asukkaat voivat osallistua erilaisin tavoin. Kaikkia osallistumisen ulottuvuuksia tarvitaan ja yhdessä ne muodostavat osallistumisen kokonaisuuden.

Esimerkkejä osallisuustyöstä Tampereella

Asukkailta kerätään tietoa eri tavoin suunnittelun ja päätöksenteon tueksi (esimerkiksi hyvinvointikysely, verkkosivuraati, kansalaispaneeli).

Kaupunginosaohjelmissa otetaan asukkaita ja paikallisia toimijoita mukaan alueen kehittämiseen.

Kouluissa ja varhaiskasvatuksessa toteutetaan demokratiakasvatusta sekä vahvistetaan tunnetaitoja ja yhteisöllisyyttä.

Asukkaille viestitään kaupungin asioista sekä osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista.

Masseista mahiksia -toimintaraha antaa nuorille mahdollisuuden ideoida, äänestää ja toteuttaa yhteisöllistä toimintaa.

Adoptoi monumentti-toiminnassa asukkaat hoitavat muinaisjäänöksiä ja rakennuksia museon ohjeiden mukaisesti ja voivat järjestää monumenttiin liittyviä tapahtumia.

Työtä ja yritystoimintaa tuetaan tarjoamalla uusille yrittäjille mahdollisuuksia muodostaa yhteisöjä ja saada tukea.

Asukkaat pääsevät osallistumaan kaavoitusprosesseihin ja vaikuttamaan kaupunkisuunnitteluun.

Kaupungin julkiset tilat, esimerkiksi kirjastot ja puistot, mahdollistavat erilaisia kohtaamisia ja tapahtumatoimintaa (esimerkiksi puistoruokailu, puistokonsertit).

Liikenteen ratkaisuja suunnitellaan yhdessä asukkaiden kanssa. Esimerkiksi ratikan suunnittelemiseen liittyvä osallistaminen ja erilaiset kyselyt.

Eri palveluiden asiakkaita otetaan mukaan palveluiden kehittämiseen ja heiltä kerätään palautetta.

Eri yhteisöjen toimintaan jaetaan erilaisia avustuksia ja apurahoja. Kaupunki myös tukee ja tarjoaa mahdollisuuden vapaaehtoistyöhön.

A group of people, mostly women, are gathered outdoors. In the foreground, a woman with long brown hair is seen from the back, wearing a blue long-sleeved shirt with 'TAMPERE FINLAND' printed on it. She is wearing grey knit sleeves. To her left, a woman with long blonde hair and sunglasses is smiling. Another woman with long brown hair and sunglasses is also smiling. The background is a bright blue wall. A red banner with white text is overlaid on the image.

Tampereen kaupungin osallisuus- ja yhteisöllisyystyö

TAMPERE

Kuva: Visit Tampere / Laura Vanzo

Tamperelaisilla on erilaisia tapoja osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin

Asukkaille tarjotaan erilaisia mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa kaupungin toimintaan ja sen palveluihin suunnittelu-, valmistelu-, päätös- ja toimeenpanovaiheessa.

Suoria vaikuttamismahdollisuuksia ovat esim. erilaiset kyselyt, palautteet, yleisö- ja keskustelutilaisuudet sekä yhteiskehittämisen erilaiset muodot.

Vaikuttamistoimielimet edustavat tiettyjä kohderyhmiä ja tuovat näiden näkökulmia esiin kaupungin päätöksenteossa (esim. lausunnot, aloitteet, seuranta). Tampereella toimii vanhus-, vammais- ja maahanmuuttajaneuvostot sekä Tampereen Lasten Parlamentti, nuorisovaltuusto ja romanityöryhmä.

Kaupunki tukee asukkaiden ja yhteisöjen omaehtoista toimintaa mm. erilaisilla avustuksilla ja toimimalla kumppanina.

Tampereella on aktiivisesti kehitetty ja kokeiltu myös uusia osallistumisen ja yhteisöjen tukemisen muotoja, kuten osallistuvaa budjetointia, digitaalisia kansalaispaneeleja ja joukkorahoitusta.

Kuva: Visit Tampere / Laura Vanzo

Miten osallisuustyötä tulisi Tampereella kehittää?

Osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelman taustalla on kattava nykytilan kartoitus, joka toteutettiin syksyllä 2022 yhteistyössä asukkaiden, henkilöstön ja johdon, luottamushenkilöiden, vaikuttamistoimielinten ja vaikuttajaryhmien sekä muiden sidosryhmien kanssa. Kaupungin osallisuustyön arviointiin osallistui myös Helsingin yliopiston tutkijaryhmä (Mikko Rask, Pekka Tuominen, Bok-Yong Shin). Kartoituksella tunnistettiin osallisuuden ja yhteisöllisyyden kannalta keskeisiä haasteita, mahdollisuuksia ja kehittämiskohteita Tampereella.

Keskeisinä kehittämiskohteina tunnistettiin esim. osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen (etenkin hiljaisten ja aliedustettujen ryhmien osalta), osallistumismahdollisuuksia koskevan tiedon löydettävyyden parantaminen, omaehtoisen toiminnan ja kohtaamisten mahdollistaminen sekä osallisuustyön johtamisen ja osaamisen vahvistaminen.

Kuva: Visit Tampere / Laura Vanzo

OSALLISTUA JA VAIKUTTAA?

Vastaa kyselyyn
19.9.–2.10.2022.

tamperere.fi/osallistu

Kuva: Veli-Matti Lahdenniemi

Nykytilan kartoitus

- Edellisen osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelman arviointi
- Helsingin yliopiston tutkijoiden toteuttama osallisuustyön arviointi (ml. haastattelut ja työpajat)
- Kyselyt asukkaille (N=1064), henkilöstölle (N=155) ja luottamushenkilöille (N=37)
- Vaikuttamistoimielinten kuuleminen
- Vaikuta!-päivät yläkouluille ja ammattioppilaitokselle
- Osallisuuden infopäivät 30.9.–1.10.2022
- Demokratiakahvit henkilöstölle 22.2.2023
- Asukas-, järjestö- ja henkilöstötyöpajat huhti-toukokuussa 2023
- Kaupungin johdon tilaisuudet huhti-toukokuussa 2023
- Kaupungin työryhmät ja verkostot
- Aiemmat selvitykset ja kyselyt, kuten digitaalisen osallistumisen tiekartta ja hyvinvointikyselyt
- Tapaamiset Tampereen yliopiston tutkijoiden kanssa
- Benchmarkkaus ja yhteistyö muiden kuntien kanssa
- Historiakatsaus Tampereen kaupungin demokratiatyöstä
- Tutkimuskirjallisuus
- Osallistuminen Sitralab-muutosohjelmaan

Kuva: Veli-Matti Lahdenniemi

Osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelma 2019 - arviointi

Suunnitelman ansiosta voitiin kehittää ja kokeilla uudenlaisia menetelmiä ja työkaluja.

- Kaupungintasoista osallistuvaa budjetointia toteutettiin vuosina 2020–2021 ja 2022–2023. Mallia kehitetään vähentyneiden määrärahojen vuoksi.
- Ulkopuolisella hankerahoituksella toteutettiin kokeilut uudenlaisesta joukkorahoitusavustuksesta sekä etänä järjestetyistä kansalaispaneeleista.
- Digiosallistumisen ja kansalaistoiminnan tuen painopisteissä tapahtui paljon kehittämistä, jota saatiin myös juurrutettua osaksi kaupungin perustoimintaa (mm. avustusjärjestelmän kehittäminen, Tampere.fi-verkkosivujen ja Tampere.finland-sovelluksen osallistu-osiot, digiosallistumisen kehittämissuunnitelma).
- Vaikuttamistoimielinten ja -foorumien toiminnassa otettiin korona-aikana käyttöön etäosallistumisen tapoja. Alueverkostojen toiminta loppui kokonaan 2020.

Suunnitelma ja sen tavoitteet eivät olleet henkilöstölle tuttuja. Henkilöstökyselyyn vastanneista vain 6 % kertoi suunnitelman olevan tuttu ja vain 22 % kertoi, että omassa tiimissä on asetettu osallisuustyölle tavoitteita. Myös luottamushenkilöiden on ollut hankala hahmottaa omaa rooliaan osallisuustyössä, koska suunnitelmassa ei juurikaan ollut toimenpiteitä heidän työhönsä liittyen.

Kaikkien toimenpiteiden toteutusta ei ollut vastuutettu tai niiden toteutukseen ei ollut osoitettu resurssia. Toimenpiteiltä puuttuivat myös tarkemmat mittarit. Suunnitelman juurruttaminen jäi siksi osittain puolitiehen.

Suunnitelman arviointia hyödynnetään osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelman päivittämisessä. (Liite 1)

Nostoja nykytilan kartoituksen pohjalta tunnistetuista haasteista

Miten parannamme asukkaiden mahdollisuuksia vaikuttaa?

- Moni tamperelainen kokee epäluottamusta kaupunkia kohtaan. Asukkaat kokevat, että kaupunki vaikuttaa kasvottomalta ja etäiseltä ja ettei se kohtele kaikkia tasaveroisesti.
- Tamperelaisista vain 13 % kokee, että omalla osallistumisella on aidosti vaikutusta kaupungin päätöksentekoon ja toimintaan.
- Tamperelaisista kuitenkin 57 % haluaisi osallistua enemmän ja 61 % kokee omaavansa tarpeeksi osaamista ja kykyjä, jotta voi osallistua ja vaikuttaa Tampereella (osallisuuskysely 2022).
- Suomessa yhteiskunnallinen vaikuttaminen on jakaantunut yhä selvemmin eri ryhmien välillä. Myös Tampereella näkyy eriytymistä: työelämän ulkopuolella olevat, yksin asuvat ja alhaisen koulutus- tai tulotason omaavat kokevat vähiten voivansa vaikuttaa oman asuinalueensa kehittämiseen (hyvinvointikyselyt 2021 ja 2023).
- Tamperelaiset kaipaavat monipuolisia ja vaikuttavia osallistumisen tapoja. Moni toivoo helppoja omaan arkeen sopivia osallistumisen muotoja.

Miten tuemme Tampereen moninaisia yhteisöjä?

- Uudet kansalaisaktiivisuuden muodot ja asukkaiden omaehtoinen toiminta vaativat kunnalta uudenlaisia kumppanuuden ja tuen muotoja.
- Järjestöt toivovat kaupungilta apua ja tukea toimintaansa (esim. viestinnällistä näkyvyyttä) sekä uusia yhteistyön muotoja.
- Asukkaat toivovat lisää yhteisöllistä tekemistä, esimerkiksi tapahtumia ja mahdollisuuksia kohdata muita (osallisuuskysely 2022). Erilaiset yhteisöt kaipaavat tiloja ja selkeitä ohjeita toiminnan järjestämiseen.
- Yhteiskunnallinen polarisaatio ja keskusteluilmapiiri ovat kärjistyneet. Kaupungin on kuultava erilaisia yhteisöjä ja tuettava rakentavaa keskustelukulttuuria.

Miten teemme osallisuustyötä vaikuttavammin?

- Osallisuutta edistetään jo nyt eri tavoin kaupungissa, mutta työ on pirstaleista ja usein projektimaista. Paljon potentiaalia on siinä, että tuotaisiin kaupungin henkilöstöä tiiviimmin yhteen ja luotaisiin yhteenkuuluvuuden tunnetta. Luodaan yhteisiä toimintatapoja, mikä mahdollistaa osallisuustyön tekemisen, yhteistyön tekemisen ja toimimisen poikkihallinnollisesti, toisten tukeminen entistä paremmin.
- 66 % henkilöstöstä kokee, että osallistaminen on tai olisi hyödyllistä oman työn kannalta (osallisuuskysely 2022).
- Osallisuussuunnitelma ja sen tavoitteet eivät ole henkilöstölle tuttuja. Henkilöstön osallisuuskyselyyn vastanneista vain 6 % kertoi mallin olevan tuttu ja vain 22 % kertoo, että omassa tiimissä on asetettu osallisuustyölle tavoitteita. Osallisuustyötä puuttuu operatiivisen ja taktisen tason tavoitteet. Myös yhteinen ymmärrys osallisuustyön sisällöstä ja merkityksestä puuttuu.
- Osallisuustyön johtamisen rakenteet kaipaavat selkeyttämistä, kuten myös yhdessä määriteltyjen toimenpiteiden resurssointi ja vastuuttaminen oikeille tahoille.

Osallisuustyön kehittämiskohteet

TAMPERE

Kuva: Visit Tampere / Laura Vanzo

Osallisuustyön kehittämiskohteet

Osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelmaa valmistellessa on tunnistettu koko kaupungin osallisuustyötä koskevia kehittämistarpeita. Kehittämisen painopisteet Tampereella ovat:

- Vahvistamme osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia
- Tuemme yhteisölähtöistä toimintaa ja toimimme yhteisöjen luotettavana kumppanina
- Kehitämme osaamista ja johtamista osallisuustyön valtavirtaistamiseksi

Kullekin painopisteelle on asetettu tarkemmat toimintaa ohjaavat tavoitteet ja toimenpiteet. Mittareiden avulla seurataan toimenpiteiden toteutumista.

Kehittämistavoitteet ja toimenpiteet ovat kaupunkitasoisia. Toimenpiteiden toteutuksen seurannasta vastaa sivistyspalvelujen Hyvinvointi, osallisuus, yhteisöllisyys ja yhdenvertaisuus -tiimi (Kamu-tiimi). Tiimi vastaa kaupungintasoisesta osallisuustyön kehittämisen tuesta.

Palvelualueet ja konsernihallinto määrittelevät omat sitovat osallisuustyön tavoitteet ja toimenpiteet osana palvelu- ja vuosisuunnittelua osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelman pohjalta. Kamu-tiimi tukee ja sparraa palvelualueita ja konsernihallintoa tässä työssä ja kokoaa tiedot koko organisaatiosta yhteen.

Painopisteet ja tavoitteet osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämiseksi

Vahvistamme osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia

- Asukkaat löytävät helposti itseään koskevan ja kiinnostavan tiedon ajankohtaisista osallistumis- ja vaikuttamisen mahdollisuuksista sekä niiden tuloksista ja vaikutuksista.
- Asukastietoa käsitellään ja hyödynnetään laajemmin ja systemaattisemmin päätöksenteossa ja toiminnan suunnittelussa.
- Asukkailla on entistä monipuolisemmat osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet, jotka vastaavat heidän erilaisia tarpeitaan.
- Eri asukasryhmät saavat tasapuolisemmin äänensä kuuluviin. Erityisesti hiljaisten ja aliedustettujen ryhmien osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia parannetaan.

Tuemme yhteisölähtöistä toimintaa ja toimimme yhteisöjen luotettavana kumppanina

- Kaupunki tukee ja avustaa asukkaiden ja yhteisöjen omaehtoista toimintaa entistä monipuolisemmin. Kaupunki luo mahdollisuuksia asukkaiden kohtaamisille.
- Kaupunki vahvistaa asukkaiden demokratiaosaamista ja rakentavaa keskusteluympäristöä.
- Kaupunki toimii yhteisöjen kumppanina ja järjestää ja kehittää toimintaa yhdessä yhteisten haasteiden ratkaisemiseksi.

Kehitämme osaamista ja johtamista osallisuustyön valtavirtaistamiseksi

- Osallisuustyön johtamiselle luodaan vahvemmat rakenteet.
- Osallisuustyötä vahvistetaan poikkihallinnollisella yhteistyöllä.
- Kehitetään kaupungin henkilöstön osallisuustyön osaamista.
- Kehitetään osallisuuden ja yhteisöllisyyden mittareita.

Vahvistamme osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia

KEHITTÄMISTAVOITTEETA	TOIMENPITEET	MITTARIT
Asukkaat löytävät helposti itseään koskevan ja kiinnostavan tiedon ajankohtaisista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista sekä niiden tuloksista ja vaikutuksista.	Kootaan osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet Tampere.fi/osallistu –sivuille. Mahdollisuuksista viestitään monin eri tavoin. Tehdään uusia osallisuusviestinnän kokeiluja.	Osallistumismahdollisuuksien tunnettuus on kasvanut (hyvinvointikysely, osallisuuskyselely) Kävijämäärät yksittäisissä osallistumismahdollisuus-sisällöissä
	Selkeytetään Tampere.fi –sivuston osallistumiseen ja vaikuttamiseen liittyvien sisältöjen kieltä. Lisätään englanninkielisiä sisältöjä sivustolle. Testataan ja kehitetään sivustoa yhdessä niiden käyttäjien kanssa.	Sivut ovat olemassa. Sivut on kehitetty yhdessä käyttäjien kanssa. Käyttäjät kokevat sivut ymmärrettäviksi.
	Tunnistetaan osallisuusviestinnän kanavat ja luodaan yhteinen toimintamalli siitä, miten osallisuusviestintää tehdään. Kehitetään erityisesti jälkiviestintää.	Toimintamalli on luotu.
Asukastietoa käsitellään ja hyödynnetään laajemmin ja systemaattisemmin päätöksenteossa ja toiminnan suunnittelussa.	Kehitetään palautteenhallinnan kokonaisuutta (palautteen antamisen helppous, palautteeseen vastaaminen, saadun palautteen hyödyntäminen).	Uusi palautejärjestelmä on otettu käyttöön. Asukaspalautteiden vastausmäärät ovat nousseet.
	Päätösten vaikutusten ennakoarviointia (evaus) lisätään ja vakiinnutetaan sekä arvioinnissa mukana olevien kuntalaisten määrää kasvatetaan (kohderyhmien osallistaminen).	Tehtyjen evausten määrä kaupungissa on lisääntynyt Päätösten ennakoarvioinnissa mukana olleiden kuntalaisten osuus.
	Asukastietoa kerätään suunnitelmallisemmin. Luodaan toimintamalli asukastiedon keräämiseksi ja hyödyntämiseksi.	Toimintamalli on luotu ja otettu käyttöön.
Asukkailla on entistä monipuolisemmat osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet, jotka vastaavat heidän erilaisia tarpeitaan.	Kehitetään digiosallistumisen työkalupakki ja sitä täydennetään esimerkiksi yhteiskehittämisen ratkaisulla. Servitetään mahdollisuutta jatkokehittää verkkosivuraati-mallia. Hyödynnetään digiosallistumisen tiekarttaa.	Digiosallistumisen työkalupakki on luotu. Digiosallistumisen tiekartan toimenpiteitä on toteutettu.
	Kehitetään valtuuston puheenjohtajan ja pormestarin asukasiltakonseptia. Tilaisuuksien rinnalle kehitetään kanava välittää ideoita ja palautetta suoraan pormestarille.	Uusi konsepti on kehitetty ja sitä on kokeiltu.
	Kaupunkitasoisen osallistuvan budjetoinnin mallia arvioidaan ja kehitetään.	Arviointi toteutettu.
	Osallistuvan budjetoinnin menetelmää laajennetaan ja sitä kokeillaan erilaisissa yhteyksissä ja palveluissa.	Osallistuvan budjetoinnin menetelmän laajuus (tehdyt osbut kpl).
	Uudistetaan alueellisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia.	Uusia kokeiluja on toteutettu.
Eri asukasryhmät saavat tasapuolisemmin äänensä kuuluviin. Erityisesti hiljaisten ja aliedustettujen ryhmien osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia parannetaan.	Kehitetään vaikuttamistoimielinten ja vaikuttajaryhmien toimintaa avoimmaksi ja vaikuttavammaksi. Hyödynnetään vaikuttamistoimielimiä tehokkaammin ja systemaattisemmin asioiden käsittelijänä ja oman kohderyhmänsä esiintuojana ja tiedon levittäjänä.	Vaikuttamistoimielimille ja vaikuttajaryhmille on järjestetty koulutuksia. Vaikuttamistoimielimille ja vaikuttajaryhmille toteutetaan kysely, jonka tuloksia hyödynnetään toiminnan suunnittelussa. Vaikuttamistoimielimiin ja vaikuttajaryhmiin käsiteltyjen asioiden määrä.
	Otetaan käyttöön turvallisemman tilan periaatteet kaikessa toiminnassa.	Turvallisemman tilat periaatteet on otettu käyttöön kaikkialla.
	Kehitetään kohdennettuja osallistumismahdollisuuksia hiljaisille ryhmille. Tällaisia ryhmiä ovat esimerkiksi haavoittuvassa asemassa olevat lapset ja nuoret. Asukasryhmien tavoittamiseksi tehdään yhteistyötä kaupungin eri palveluiden ja järjestöjen kanssa. Toteutetaan viestintää kohderyhmä huomioiden.	Mainittujen kohderyhmien osallisuutta lisäävät uudet avaukset ja toimintamallit. Tunnistetaan ryhmiä, joita olemassa olevat osallistumismahdollisuudet eivät tavoita.

Tuemme yhteisölähtöistä toimintaa ja toimimme yhteisöjen luotettavana kumppanina

KEHITTÄMISTAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT
Kaupunki tukee ja avustaa asukkaiden ja yhteisöjen omaehtoista toimintaa entistä monipuolisemmin. Kaupunki luo mahdollisuuksia asukkaiden kohtaamisille.	Kootaan ohjeita ja käytäntöjä omaehtoisen toiminnan järjestämiselle ja tukemiselle.	Asukkaille on laadittu ja koottu ohjeistuksia. Tukemiselle on luotu käytäntöjä. On kartoitettu omaehtoisen toiminnan tarpeita.
	Kehitetään mahdollisuuksia tarjota tiloja asukkaiden ja yhteisöjen tarpeisiin.	Toteutettu selvitys asukkaiden ja yhteisöjen tilatarpeista.
	Kehitetään alueellinen avustusmalli asukkaiden ja yhteisöjen omaehtoisen toiminnan tukemiseksi.	Malli on kehitetty ja sitä on kokeiltu.
	Avustushallintajärjestelmän kehittäminen, jotta avustusten hakeminen ja käsittely on entistä sujuvampaa ja yhdenmukaisempaa.	Uusi avustushallintajärjestelmä on otettu käyttöön. Avustusten hakijoiden kokemus avustusten hakemisesta on parantunut.
Kaupunki vahvistaa asukkaiden demokratiaosaamista ja rakentavaa keskusteluilmapiiriä.	Tarjotaan yhteisöille koulutusta turvallisemman tilan periaatteista.	Järjestettyjen turvallisemman tilan periaatteiden koulutusten määrä.
	Tuetaan asukkaiden kykyä ymmärtää erilaisia näkökulmia ja kohdata toisiaan. Laajennetaan dialogimenetelmän käyttämistä ja kehitetään dialogitaitoja.	Yhteisöille tarjotut dialogikoulutukset ja dialogikoulutuksen käyneen henkilöstön määrä Pidetyt dialogit
Kaupunki toimii kumppanina yhteisöille ja järjestää ja kehittää toimintaa yhdessä yhteisten haasteiden ratkaisemiseksi.	Tuetaan järjestöjen ja muiden yhteisöjen toiminnan näkyvyyttä uudistuneen tapahtumat.tampere.fi-kalenterin kautta. Toimijat voivat hyödyntää kalenterin tapahtuma- ja harrastustietoa avoimen rajapinnan kautta.	Kalenteria markkinoidaan ja käytetään aktiivisesti.
	Toimitaan luotettavana sopimuskumppanina yhteisesti tunnistettuihin tarpeisiin vastaavien järjestövetoisten hankkeiden kanssa.	Hankkeiden määrä, joissa ollaan kumppanina.

Kehitämme osaamista ja johtamista osallisuustyön valtavirtaistamiseksi

KEHITTÄMISTAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT
Osallisuustyön johtamiselle luodaan vahvemmat rakenteet.	Palvelualueet ja konsernihallinto määrittelevät omat sitovat osallisuustyön tavoitteet ja toimenpiteet osana palvelu- ja vuosisuunnitelmatyötä kaupunkitasoisen suunnitelman pohjalta. Muotoillaan tapa palvelualuekohtaisen työn tukemiseksi.	Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä edistävät tavoitteet ja toimenpiteet on määritelty palvelu- ja vuosisuunnitelmissa. Luotu malli osallisuustyön kehittämisen tukemiseksi osana pavu-työtä.
	Selvitetään vaihtoehdot ja tehdään valinta osallisuustyön ohjausryhmärakenteelle.	Ohjausryhmärakenne on määritelty.
Osallisuustyötä vahvistetaan poikkihallinnollisen yhteistyöllä.	Vahvistetaan osallisuusverkoston poikkihallinnollisuutta ja lisätään sen tunnettuutta.	Osallisuusverkostoon on liittynyt uusia jäseniä.
	Perustetaan poikkihallinnollinen osallisuustyöryhmä.	Työryhmä on perustettu ja toiminnassa.
	Kehitetään yhteistyön muotoja paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden ja verkostojen kanssa.	Verkostot, joissa Tampere toimii. Uudenlaiset yhteistyön muodot.
Kehitetään kaupungin henkilöstön osallisuustyön osaamista.	Kootaan osallisuuden ohjeita ja menetelmiä osallisuustyön tueksi.	Ohjeita ja menetelmiä on koottu yhteen.
	Järjestetään koulutuksia ja sparrausta osallisuustyöhön, muun muassa osallisuusviestintään.	Järjestetyt koulutukset. Osallisuusparrauspyyntöjen määrä ja sisältö.
Kehitetään osallisuuden ja yhteisöllisyyden mittareita.	Toteutetaan osallisuuskysely joka toinen vuosi.	Osallisuuskysely on toteutettu.

Osallisuustyön johtaminen ja organisoituminen

Kaupungin osallisuustyön johtaminen ja organisoituminen

Kaupunkitasoinen osallisuustyö

Osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelma on Tampereen kaupungin strategiaa tarkentava erillisohjelma. Sen avulla johdetaan, kehitetään ja koordinoidaan kaupunkitasoista osallisuustyötä.

Toimenpiteiden seurannasta ja suunnitelman päivittämisestä vastaa sivistyspalvelujen yhteisten palvelujen Hyvinvointi, osallisuus, yhteisöllisyys ja yhdenvertaisuus-tiimi (Kamu-tiimi). Tiimi vastaa myös kaupunkitasoisen osallisuustyön kehittämisen tuesta.

Poikkihallinnollisen osallisuustyön vahvistamiseksi perustetaan osallisuustyöryhmä ja luodaan ohjausryhmärakenne. Näitä koordinoi Kamu-tiimi. Työryhmän tehtävänä on seurata ja arvioida osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelman tavoitteiden toteutumista sekä toimia yhteyshenkilönä oman palvelualueensa/konsernihallinnon suuntaan ja omalta osaltaan jalkauttaa osallisuustyötä. Työryhmään nimetään poikkihallinnollisesti osallisuustyötä tekeviä. Ohjausryhmä vastaa suunnitelmatyön ja osallisuustyön kehittämisen ohjauksesta ja työn riittävästä resurssoinnista.

Kaupunginhallitus seuraa osallisuustyön toteutumista vähintään kerran toimikautensa aikana. Suunnitelman päivitystarpeita arvioidaan strategian päivityksen yhteydessä neljän vuoden välein.

Palvelualueiden ja konsernihallinnon toteuttama osallisuustyö

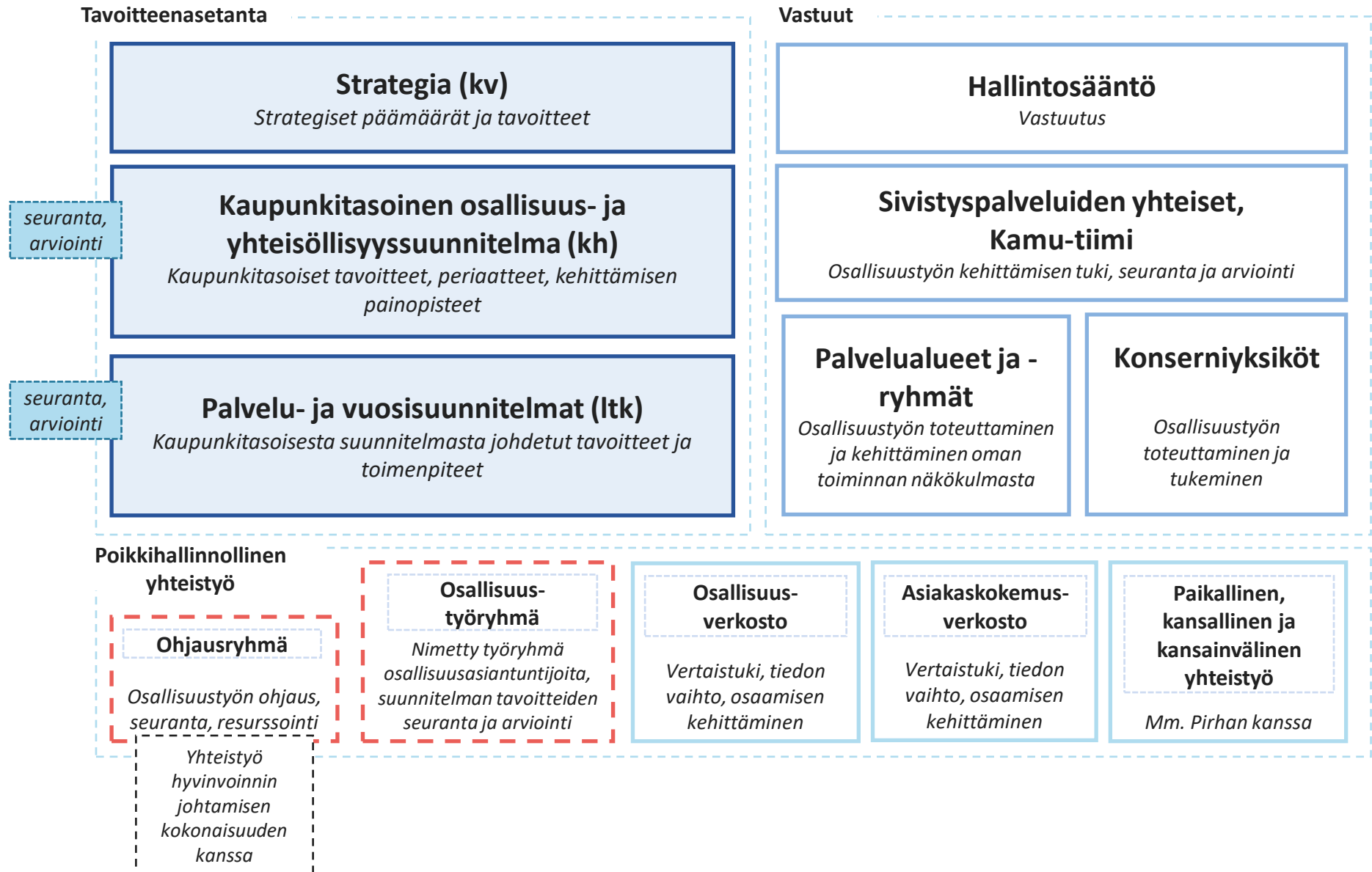
Palvelualueet ja konsernihallinto määrittelevät omat sitovat osallisuustyön kehittämistavoitteet ja toimenpiteet osana palvelu- ja vuosisuunnittelua kaupunkitasoisen suunnitelman pohjalta. Palvelualueiden johtoryhmät seuraavat tavoitteiden toteutumista.

Kamu-tiimi tukee ja sparraa palvelualueita tässä työssä sekä kokoaa tiedot koko organisaatiosta yhteen. Samalla kokeillaan ja luodaan malli siihen, miten erillisohjelmien tavoitteita voitaisiin paremmin jalkauttaa osaksi koko kaupunkiorganisaation toimintaa.

Lautakunnat seuraavat ja arvioivat osallisuuden toteutumista osana palvelu- ja vuosisuunnitelman seuranta.

Kaupunkitasoisen osallisuustyön organisoituminen ja johtaminen

Uudet rakenteet

Suunnitelman päivittäminen

- Kaupunkitasoisen osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelman tavoitteet vaativat pitkäjänteistä ja jatkuvaa osallisuustyön kehittämistä. Asetettujen tavoitteiden saavuttaminen vaatii suunnitelmallista työtä pitkällä aikavälillä.
- Uuden strategian yhteydessä tarkastellaan tarvetta päivittää osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelmaa. Suunnitelman kehittämistavoitteita ja toimenpiteitä päivitetään riippuen strategian painopisteistä.
- Palvelualueet ja konsernihallinto määrittelevät omat sitovat osallisuustyön tavoitteensa ja toimenpiteensä osana palvelu- ja vuosisuunnittelua kaupunkitasoisen suunnitelman pohjalta.

2023

- Kaupunkitasoinen suunnitelma valmistuu
- Palvelualueet ja konsernihallinto määrittelevät omat osallisuustyön toimenpiteet osana vuoden 2024 vuosisuunnitelmien valmistelua.

2024

- Suunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä toteutetaan
- Palvelualueet ja konsernihallinto määrittelevät omat osallisuustyön toimenpiteet osana vuoden 2025 vuosisuunnitelmien valmistelua.

2025

- Tampereen strategian päivittäminen
 - Kaupunkitasoisen suunnitelman päivittäminen tarpeen mukaan
- Palvelualueet ja konsernihallinto määrittelevät omat osallisuustyön kehittämisen tavoitteensa ja toimenpiteensä osana palvelusuunnitelman valmistelua
- Palvelualueet ja konsernihallinto määrittelevät omat osallisuustyön toimenpiteet osana vuoden 2026 vuosisuunnitelmien valmistelua.

Tuki osallisuustyölle

Kaupungilla on osallisuusasiantuntijoita, jotka auttavat osallistumisen suunnittelussa ja kehittämisessä. He kehittävät ja kokeilevat uusia osallisuustyön keinoja, jakavat niistä tietoa ja sparraavat muuta henkilöstöä osallisuustyön suunnittelussa.

Kaupunkitasoista työskentelyä kehitetään ja koordinoidaan sivistyspalvelujen palvelualueen yhteisistä palveluista (Kamu-tiimi). Kamu-tiimin lisäksi osallisuusasiantuntijoita on mm. kaupunkiympäristön palvelualueella ja nuorisopalveluissa.

Osallisuustyön tukena toimii koko kaupungin laajuinen osallisuusverkosto, joka kokoaa yhteen osallisuustyötä tekeviä sekä teemasta kiinnostuneita työntekijöitä kaupungin eri yksiköistä. Verkoston tapaamiset ovat avoimia kaikille aiheesta kiinnostuneille ja niihin pääsee liittymään verkoston oman Teams-ryhmän kautta.

Nuorten osallisuusverkosto kokoaa yhteen nuoriin kohdistuvaa osallisuustyötä tekeviä kaupungin työntekijöitä ja yhdistyksiä. Verkoston tapaamiset ovat avoimia kaikille kiinnostuneille.

Kuva: Visit Tampere / Laura Vanzo

Keskitetyn osallisuustyön tehtäviä

Johtaminen ja koordinointi

- Kaupunkitasoisen osallisuustyön seuranta ja koordinointi kaupungissa
- Osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelman päivittäminen
- Osallisuusviestinnän toteuttaminen (Tampere.fi/osallistu-sivut, Tampere.Finland-sovelluksen Osallistu ja vaikuta-osio, osallisuusviestinnän somekanavat, osallisuustyön Tasku-sivut)
- Avustustoiminnan kokonaiskoordinaatio (hakujen toteutus ym.; toimintamallin johtaminen)
- Kaupungin vaikuttamistoimielinten koordinointi (vanhusneuvosto, vammaisneuvosto, romanityöryhmä, järjestöedustamo)

Tuki ja sparraus palvelualueille

- Osallisuustyön tukeminen ja sparraaminen (osallistumisen työkalupakki, koulutukset, osallisuusverkosto)
- Osallisuusviestinnän tukeminen

Kehittäminen

- Uusien demokratiainnovaatioiden kehittäminen ja kokeileminen
- Digitaalisten työkalujen kehittämiseen osallistuminen (avustusjärjestelmä; osallistumisen digityökalut)

KIITOS!

Lilli Siikasmaa, suunnittelija
Lilli.siikasmaa@tampere.fi

Lotta Harsunen, projektisuunnittelija
Lotta.harsunen@tampere.fi

Susanna Lundström, suunnittelija
Susanna.lundstrom@tampere.fi

Sivistyspalveluiden yhteiset palvelut, Kamu-tiimi

Kuva: Jarno Koskinen

Liitteet

Liite 1. Osallisuus- ja yhteisöllisyydshallin 2019 tavoitteet ja periaatteet

Kaupungin ja sen palvelujen kehittäminen yhdessä kaupunkilaisten kanssa

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden tavoitteet*:
Yhteisöllinen toiminta ja osallistuminen ovat lisääntyneet.
Asukas- ja asiakaskokemus on parantunut.
Alueen innovaatiotoiminta on vahvistunut.

Tiedon avoimuus ja vuoropuhelu

Yhteisöllisyyden ja kansalaistoiminnan mahdollistaminen

Osallisuus ja yhteisöllisyys on kaupungin toimintatapa, jota kaikkien kaupungin työntekijöiden tulee kunnioittaa ja noudattaa.

Kaupungin ja sen palvelujen kehittäminen yhdessä kaupunkilaisten kanssa

Hyödynnämme asukkaiden, asiakkaiden, yhteisöjen ja yritysten osaamista, asiantuntemusta ja motivaatiota palvelujen kehittämisessä ja tuottamisessa sekä kaupungin uudistamisessa. Tavoittelemme erityisesti kumppanuuksia, jotka tuottavat hyötyjä ympäröivään yhteiskuntaan. Tarjoamme osallistumisen mahdollisuuksia joustavasti ja monikanavaisesti. Varmistamme, että myös hiljaiset ryhmät saavat äänensä kuuluviin. Viihtyisemmän ja toimivamman kaupungin kehittämisen lisäksi ehkäisemme osallistumisella väestön eriarvoistumista ja edistämme kaupungin turvallisuutta.

Yhteisöllisyyden ja kansalaistoiminnan mahdollistaminen

Luomme asukkaille, asiakkaille, yhteisöille ja yrityksille uusia mahdollisuuksia hyödyntää kaupungin resursseja kuten ympäristöä, osaamista, tiloja ja dataa. Arvostamme eri tahojen panosta kaupungin kehittämiseksi.

Tiedon avoimuus ja vuoropuhelu

Arvostamme asukkaiden, asiakkaiden, yhteisöjen ja yritysten erilaisia näkemyksiä. Käymme näkemyksistä aitoa keskustelua ja olemme avoimia uusille ideoille. Pidämme tiedon käytettävissä olevista palveluista, osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista sekä päätöksenteosta avoimesti ja helposti saatavilla. Perustelemme tekemämme päätökset. Vaalimme yhteistyösuhteita olemalla kiinnostavia ja tasavertaisia kumppaneita – tulevaisuuden Tamperetta rakennetaan yhdessä.

* Sinulle paras - Tampereen strategian valtuustokauden tavoitteet

Liite 1. Osallisuus- ja yhteisöllisyysmallin 2019 arviointi

Kehittämisen painopiste	Toteuma	Arviointia toteutuksesta
Osallistuva budjetointi	Toteutunut	Kaupunginlaajuinen osallistuva budjetointi (osbu) toteutettiin vuosina 2019-2020 ja 2022-2023. Osbu on tarjonnut tamperelaisille uudenlaisen mahdollisuuden osallistua ideoimaan, suunnittelemaan ja päättämään yhteisten verovarojen käytöstä (450 000 euroa/osbu). Osbun teemoja ovat olleet lasten ja nuorten hyvinvointi sekä turvallinen arki. Osbun määrärahoja pienennetään vuonna 2024, minkä vuoksi mallia joudutaan uudistamaan. Osbua on toteutettu kaupunginlaajuisen mallin lisäksi pienemmässä mittakaavassa kaupungin eri palveluissa (esim. ikäihmisten palvelut, nuorisopalvelut).
Joukkorahoitus	Toteutunut	Joukkorahoitusta on kokeiltu uudenlaisena keinona avustaa asukas- ja yhteisölähtöistä toimintaa kaupungin ja asukkaiden yhteisellä rahoituksella. Mallia on kokeiltu kahden kierroksen verran vuosina 2020 ja 2021. Kokeilujen oppeja otetaan huomioon kaupungin avustuskokonaisuutta kehitettäessä. Nykyisellään ei ole resursseja toteuttaa joukkorahoitusmallia jatkuvana toimintana.
Digiosallistuminen	Toteutui osittain	Toteutettiin digitaalisen osallistumisen selvitys, kokeiltiin uusia digiratkaisuja osbussa ja kansalaispaneelissa, uudistettiin Tampere.fi/osallistu ja vaikuta –sivut sekä kehitettiin monikanavaista osallisuusviestintää ja etätilaisuuksien järjestämistä. Jatkossa digiosallistumisen kokonaisuuden ylläpitoon ja kehittämiseen täytyy luoda jatkuva toimintamalli sekä tähän liittyvät vastuut ja roolit täytyy selkeyttää.
Vaikuttamistoimielimet ja -foorumit	Toteutui osittain	Vaikuttamistoimielinten roolia edelleen vahvistettava, kuten myös asiakasraatien hyödyntämistä palveluiden kehittämisessä. Pormestarin asukasiltoja järjestettiin myös etätilaisuuksina. Kokeiltiin digitaalista kansalaispaneelia osana Tampereen kaupunkiseudun digitaalinen kansalaispaneeli -hanketta. Alueverkostojen toiminta loppui korona-aikana.
Yrityskumppanuuden uudet konseptit	Ei toteutunut	Ei toteutunut suunnitelman mukaisesti. Henkilöresurssi puuttui.
Kansalaistoiminnan tuen palvelut	Toteutui osittain	Uudistettiin avustustoiminnan organisointia sekä selkeytettiin avustusten myöntämisperusteita ja viestintää avustusten hakemisesta. Käynnistettiin Avustustoiminnan kehittäminen ja digitalisointi –projekti sekä kehitettiin ja käyttöön otettiin tilanvarauspalvelu Varaamo. Kehitettiin kulttuuritiloja ja vahvistettiin kaupungin ja järjestöjen yhteistyöverkostoja ja kumppanuutta. Tulevaisuudessa kaupungin käytännöt sovitettava yhteensopiviksi hyvinvointialueen kanssa.
Vapaaehtoistoiminta	Ei toteutunut	Ei toteutunut suunnitelman mukaisesti. Henkilöresurssi puuttui.